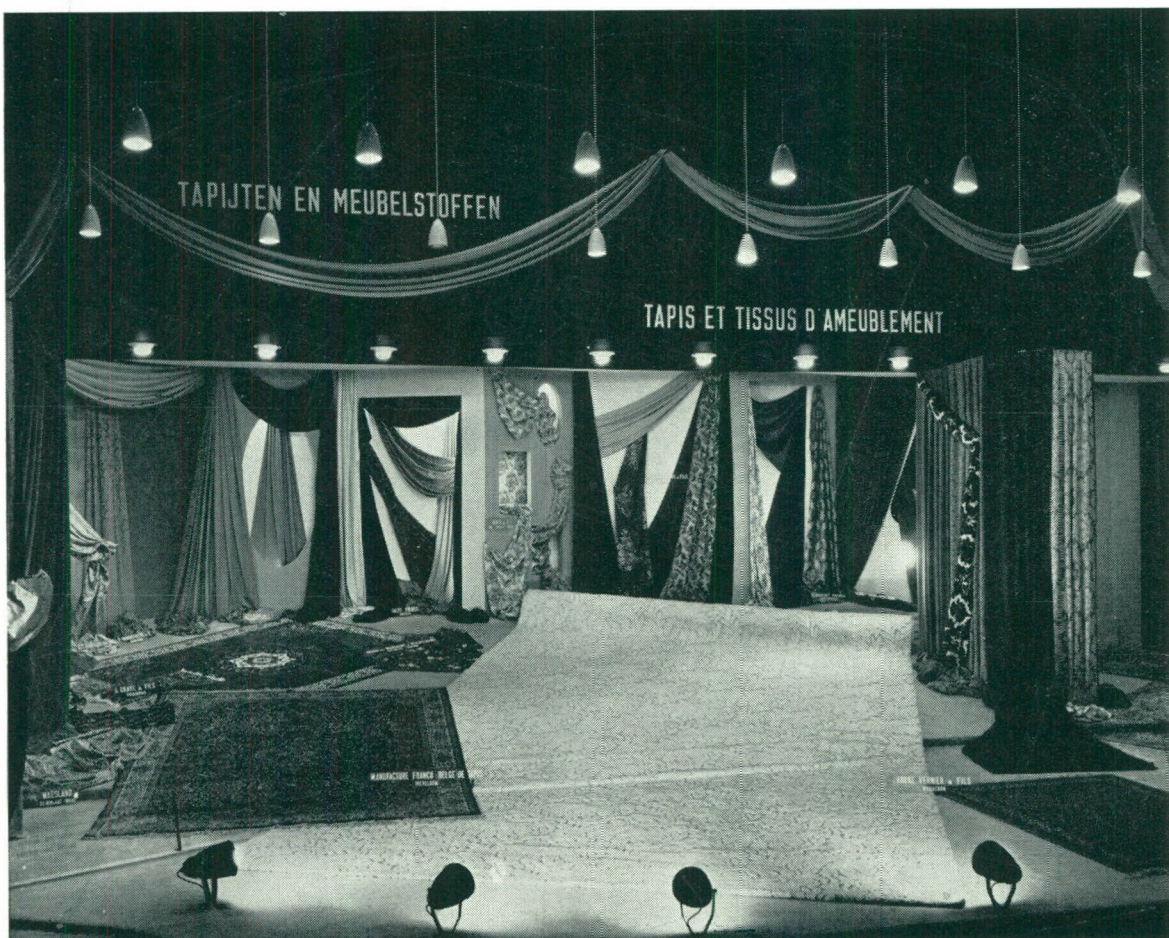

Stand der tapijtnijverheid op de W.T. 58.

J. VANDEWALLE

DE WESTVLA

Vlaamse tapijten! In hoeveel buitenlandse musea wordt de bezoeker niet getroffen door grote tapijten waarop mythologische figuren, veldslagen of jachtpartijen staan afgebeeld. Bij nader onderzoek zal de geïnteresseerde toeschouwer meer dan eens vaststellen dat de tapijten in Vlaanderen werden vervaardigd. Vlaamse tapijten zijn echter niet uitsluitend een erfenis uit het rijk verleden van onze gouwen. Ook heden ten dage zijn de tapijten welke in onze gewesten worden vervaardigd in het buitenland zeer geëerd. Evenals in de 16^e eeuw leggen zij ook thans getuigenis af voor de artistieke vaardigheid en de werkkraft van de Vlamingen. Aan de wand van het bureel van een van de belangrijkste tapijt-

fabrieken hangt een oud tapijt met levensgrote figuren. Dit tapijt is meer dan een decoratie-element. In het midden van de twintigste eeuw is hier nog de liefde tot de arbeid levendig welke drie eeuwen geleden zoveel meesterstukken deed ontstaan. De tapijten worden echter thans niet meer geweven voor de Spaanse meesters doch zij vinden hun weg naar de woningen van de bewoners van alle landen ter wereld en meer speciaal van de Verenigde Staten.

De Belgische tapijtnijverheid is een van de voornaamste ter wereld. Ons land is de belangrijkste producent van de Euromarklanden. De produktie bedroeg in 1959, naar schatting :

Wollen tapijten	15.631 ton
Katoenen tapijten	13.083 ton
Jute tapijten	5.768 ton (*)

Van de totale Belgische produktie komen ongeveer twee-derden voor rekening van de Zuid-Westvlaamse bedrijven, het overig derde wordt vervaardigd in de streek van Sint-Niklaas. De Belgische tapijtnijverheid is praktisch uitsluitend in Vlaanderen gevestigd.

Het overzicht van de Zuid-Westvlaamse bedrijven verklaart dan ook waarom het Nationaal Verbond der Tapijt-, Fluweel- en Meubelstofwevers, met hoofdzetel te Brussel, een bestendig sekretariaat heeft opgericht te Kortrijk. De vereniging telt twee gewestelijke sekretariaten, het ene gevestigd te Kortrijk en het andere te St.-Niklaas.

De Zuid-Westvlaamse tapijtnijverheid is jonger dan de tapijtnijverheid van het land van Waas. In het Kortrijkse hebben een tweetal bedrijven de produktie aangevat in de jaren welke voorafgingen aan 1914, de meeste bedrijven ontstonden echter in de jaren volgend op de eerste wereldoorlog. Het feit dat Kortrijk een belangrijk textielcentrum was, verklaart de opgang van de tapijtnijverheid. De gespecialiseerde textielarbeiders en technici waren er voorhanden en de bestaande wol-, katoen- en jute-

WESTVLAAMSE BEDRIJVEN

Export in miljoen F (**)	1957	1958	1959
Wollen tapijten	1.592	1.265	1.582
E.E.G.	410	377	379
E.F.T.A.	179	139	162
Andere	1.003	749	1.041
- waarvan U.S.A.	740	543	837
Katoenen tapijten	711	589	639
Jute tapijten	306	349	287
Kunstvezel tapijten	52	55	65

E.E.G. = Europese Economische Gemeenschap

E.F.T.A. = European Free Trade Area
(de door Groot-Brittannië gepatroneerde vrijhandelszone).

In het algemeen mag bij de wollen tapijten de uitvoer geschat worden op 80 t.h. van de produktie. Er zijn enkele grote Westvlaamse ondernemingen welke hun volledige produktie exporteren.

De Verenigde Staten zijn voor de wollen tapijten de belangrijkste afnemer. De grote afhankelijkheid van dit land is echter niet

ISE TAPIJTNIJVERHEID

spinnerijen leverden de grondstoffen. De nabijheid van het Noordfranse textielcentrum Roubaix-Tourcoing is ook een omstandigheid welke een gunstige invloed heeft gehad op het ontstaan van de tapijtnijverheid in West-Vlaanderen.

De Belgische tapijtnijverheid is een expansieve nijverheid welke een grote vlucht nam na de laatste wereldoorlog. Twee cijfers illustreren dit. De uitvoer van wollen tapijten bedroeg in 1937 2.358 ton, in 1959 13.944 ton.

Een eerste en belangrijk kenmerk van deze tak van de textielnijverheid is zijn grote gerichtheid op het buitenland.

zonder gevaren. Twee jaar geleden dreigde er op aandringen van de tapijtfabrikanten uit de V.S. in dit land een gevoelige verhoging van invoerrechten te worden doorgevoerd. De Belgische ondernemers hebben zich tweemaal gesteld tegen deze bedreiging en zij hebben op de vergaderingen waar

(*) Deze cijfers zijn ontleend aan het leerrijke jaarverslag 1959 van het Nationaal Verbond der Tapijt-, Fluweel- en Meubelstofwevers. De cijfers zondigen eer door bescheidenheid dan door overschatting.

Wij danken de h. M. Delodder van het Nationaal Verbond voor de hulp welke hij ons bood bij het schrijven van dit artikel.

(**) Jaarverslag 1959 van het Nationaal Verbond der Tapijt-, Fluweel- en Meubelstofwevers.

de administratie een onderzoek instelde naar de gegrondheid van de aangevraagde tariefverhogingen (de zogenaamde hearings) hun belangen laten verdedigen door een bekend New-Yorks advocatenkantoor. Dank zij deze gezamenlijke inspanning werd het gevaar van een tariefverhoging bezworen. Onze tapijtfabrikanten rusten echter niet op hun lauweren. De Japanners dringen echter thans meer en meer door op de markt van de Verenigde Staten. Hun tapijten zijn op dit ogenblik 20 à 25 t.h. goedkoper dan de Belgische tapijten. Een sterke troef voor de Belgische produkten is de grote zorg welke onze ondernemingen besteden aan de kwaliteit.

Zijn de Verenigde Staten een sterk omstreden markt voor de Belgische tapijtnijverheid, de perspectieven op de Europese markt voor onze tapijtnijverheid zijn gunstig. In de komende jaren mag een grotere afzet in de Euromarktlanden verwacht worden. Op dit ogenblik is het verbruik per inwoner in deze landen ver beneden het verbruik in de V.S.

Bij de tapijtfabrikanten is er bezorgdheid wegens het feit dat er nog geen brug werd geslagen tussen de vrijhandelszone en de Euromarkt. Een vergelijking tussen deze beide groepen wordt absoluut noodzakelijk geacht. Voor de producenten van katoenen tapijten heeft dit punt bijzonder belang omdat een groot gedeelte van hun export naar het Verenigd Koninkrijk is gericht.

De Westvlaamse ondernemingen welke wollen tapijten fabriceren verschaffen werkgelegenheid aan meer dan 3.000 personen. De lonen welke in deze bedrijfstak worden betaald, zijn de hoogste van de Belgische textielnijverheid.

Hierna volgt een lijst met de namen van de firma's welke wollen tapijten vervaardigen. Enkele firma's produceren naast wollen tapijten ook nog andere specialiteiten.

- Algemene Fluweelweverij N.V., Kortrijk
- Belgian International Carpet Company, Kortrijk
- Ets. De Jaegher & Fils S.A., Heule
- Ets. Louis De Poortere S.A., Aalbeke
- Manufacture Franco Belge de Tapis S.A., Wevelgem
- Ets. Masurel & Fils S.P.R.L., Moeskroen
- A. Vernier & Fils, Moeskroen
- Vlaamse Tapijtweverij N.V., Kortrijk
- Etvelor S.A., Deerlijk
- J. Godisiabo, Moeskroen

- Lavany N.V., Izegem
- Manufacture Francaise de Tapis et Couvertures S. A., Moeskroen
- Manufacture Mouscronnoise de Tapis Moquette, Moeskroen
- M. Parmentier, Moeskroen
- Ragolle, Waregem
- Vancoppenolle - Vandenbroucke, Moeskroen
- Velouta S.A., Deerlijk

De eerste groep omvat de grote bedrijven. Een viertal dezer ondernemingen zijn bedrijven welke door Franse ondernemers worden geleid. Dit is een illustratie van de uitwisseling tussen de Zuid-Westvlaamse textielstreek en de textielbelt van Noord-Frankrijk: Roubaix-Tourcoing. Het is interessant om te zien dat het contact tussen deze beide streken niet beperkt is gebleven tot de bekende beweging van onze grensarbeiders naar Noord-Frankrijk toe. Vooral in Moeskroen hebben Franse ondernemers een belangrijk aandeel gehad in de tot standkoming en de uitbouw van onze Westvlaamse textielnijverheid.

Wij waren in de gelegenheid een bezoek te brengen aan drie firma's en wij willen voor onze lezers kort schetsen welke bewerkingen bij het ontstaan van een tapijt nodig zijn.

Tapijten met meerdere kleuren ontstaan allen in het tekenatelier. Wanneer de tekenaars met de tekening klaar zijn, wordt zij op weefkaarten overgebracht, een karton met veel gaatjes dat doet denken aan de speelbanden van draaiorgels. De kartons welke bovenaan op het weefgetouw worden aangebracht zetten door de beweging van een gans stel draden de tekening in het weefsel over. De weefkaarten worden in de tapijtfabrieken bijgehouden en zo komt het dat ieder onderneming een zaal bezit waar de kartons in rekken worden bewaard. Het doet denken aan een bibliotheek.

In de grondstoffenafdeling worden door bobijnmolens de strengen gevefde wol op bobijnen gewonden. Een andere bewerking welke hier plaats vindt is de voorbereiding van het stramien van het tapijt. De jute- of katoendraden welke de rug van het tapijt zullen vormen worden hier op zware bomen aangebracht. Er is een fabriek die ook soms vlasgarens aanwendt als rug bij tapijten van hogere kwaliteit.

In de weverij komen de bobijnmolens en

de grote zware bomen met de jute- of katoengarens samen en op de tapijtgetouwen worden de tapijtstukken geweven. Twee soorten getouwen zijn algemeen in gebruik.

Het Wiltongetouw waar slechts één stuk wordt geweven. De stukken kunnen een breedte hebben van 70 cm tot iets meer dan 5 meter. De grootste getouwen zijn stukken welke 30 ton wegen. Door het gebruiken van een roede met mesje bekomt men velvet en twist. Een roede zonder mesje laat toe bouclette te weven.

Het dubbelstuk-tapijtgetouw is een getouw waarop twee stukken tapijt op hetzelfde ogenblik worden geweven. De twee stukken, Doorniks tapijt genoemd, worden boven elkaar geweven en dan doorgesneden. Deze fabrieksmethode is arbeidbesparend, een nadeel echter is dat de rand van het tapijt niet zo stevig is als deze van een stuk geweven tapijt.

De tapijten belanden vervolgens in de afdeling waar de veredeling plaatsgrijpt. Zo zagen wij in een bedrijf een grote machine welke in verschillende bewerkingen de rug-

kant van de Doornikse tapijten zuiver maakt. Deze machine spaart zeer veel handenarbeid uit.

De tapijten komen in de borstelmachine en in de lijm- of papmachine. Deze laatste machine beoogt de pooldraden te verstevigen. Door aanwending van nieuwe procédés is het thans mogelijk een zeer grote duurzaamheid aan de tapijten te geven. Een ondernemer vertelde ons hoe met een nieuw procédé de duurzaamheid van de tapijten meer dan vijfmaal was verhoogd.

Na een laatste onderzoek op glijtafels om kleine onnauwkeurigheden en fouten weg te werken worden de tapijten gladgeschooren en komen zij terecht in de verzendingsafdeling waar ze keurig ingepakt worden om, soms na verre reizen, gaaf te belanden in de woonkamer van de overzeese klanten.

De slotindruk bij een kennismaking met de Westvlaamse tapijtnijverheid is dat dit een dynamische branche is van de zo verscheiden Belgische textielnijverheid. De concurrentiestrijd is hard doch deze goedgeleide bedrijven zullen in het Europa van morgen toonaangevend blijven.

IN UW EIGEN BELANG:

VOOR AL UW BANKVERRICHTINGEN

VOOR DE FINANCIERING

bij aankoop of verkoop van

- Autovoertuigen (personen-, vracht- en bestelwagens, autobussen en traktors).
- Moto's en scooters.
- Landbouw- en industrieel materieel.
- Diverse apparaten en televisieposten.

Bank van Brussel
N.V.

GROTE MARKT 50 - KORTRIJK

*Raadpleeg haar Reisbureau
voor reizen in de vreemde.*

*Wissel aan
de hoogste koers.*